

Lefoška z křesadlovky

Některým vojenským zbraním dopřál osud dlouhý život. Například křesadlové mohly být transformovány na perkusní a pak sloužily dlouhá léta – většinou zkrácené – jako lovecké nebo spíš pytlácké zbraně. Nebo jen jako zbraně, které měl někdo doma pro strýčka Příhodu. Zajímavé byly docela jistě osudy francouzské vojenské pušky, která posloužila jako základ unikátní zadovky.

Zbraň vypadá velmi skromně a je vidět, že toho má hodně za sebou

SE zbraní nás seznámil pan Petr Šebestík, jemuž se po jistých peripetích dostala do ruky. Před námi leží krátká puška s hladkým vývrtem hlavně o průměru 18 mm. Hlaveň je dlouhá 639 mm a celá puška měří jenom 1025 mm. Na zbraní není hledí (křesadlové předovky s hladkým vývrtem je často neměly) a perličková muška je jako u brokovnice. Skoro všechno je zde jinak než na obyčejných zbraních.

ného zásobování francouzských vojsk bojujících v Nizozemí. A tak zde za čtyři roky po připojení Maubeuge k Francii vznikla v roce 1701 státní manufaktura na výrobu zbraní. Vyráběly se zde jak vojenské zbraně, tak (v době bez vojenských zakázek) zbraně civilní.

Francouzská revoluce, která vypukla roku 1789, však rychle odhalila slabinu polohy manufaktury. V době, kdy proti revoluční Francii nastupovaly cizí armády

jeno k Francii), se mohli lidé vrátit zpět do Maubeuge. Do roku 1814 tu vyrobili 349 986 vojenských zbraní, z toho 106 573 pistolí. Přišli sem pracovat také mnozí nezaměstnaní puškaři z Lutychu.

S koncem napoleonských válek skončila i zlatá éra manufaktury v Maubeuge. Prusové ji v roce 1814 zničili a začal postupný úpadek. Výroba sice byla obnovena, ale vyrábělo se míň a míň, protože sklady byly plné teď už přeby-

Natáhnete kohout, vyndáte kolík s okem a puška je připravena k nabíjení

Nejprve se podíváme na zámkovou desku. Je na ní vyrytý nápis *Maubeuge M.af^e N.^{le}*. Nápis by bez zkratek zněl *Maubeuge Manufacture Nationale*. V signatuře se jako místo výroby zbraně uvádí francouzské město Maubeuge. Leží v severní Francii asi 7 kilometrů od dnešní hranice s Belgií. Když Belgie byla ještě Španělské Nizozemí, patřilo město Maubeuge k němu, ale nijmegenským mírem z roku 1697 se dostalo do rukou Francie.

Manufaktura v Maubeuge

Poloha Maubeuge blízko francouzských hranic nabízela možnost průběž-

a bojovalo se na francouzském území, byl strategicky důležitý podnik vzdálený 7 km od nepřátelské hranice v ohrožení. Proto se v roce 1793 přesunulo 1200 lidí z manufaktury do 115 km vzdáleného Charleville. Jenomže to leží v Ardenách a od hranic je sem také blízko. Proto personál z Maubeuge pokračoval záhy do Paříže, kde *teoreticky* vznikala manufaktura na výrobu zbraní. Lidé tam ale práci nenašli a vznikly z toho nepokoje. Zbrojaři evakuovaní z Maubeuge se v dalších letech neměli dobře. Někdy před rokem 1800, když už evropští králové ztratili na obsazování Francie chuť (dříve nebezpečné území Belgie bylo připo-

tečných zbraní. Ještě v letech 1835–1836 sídlilo v Maubeuge několik puškařů, ale vyráběli *pro civil*. K papírovému zrušení manufaktury na vojenské zbraně prý došlo roku 1836.

Označení *Manufacture Nationale* na zámkové desce dokazuje, že puška, ze které naše technická kuriozita vznikla, byla vyrobena v době, kdy byla Francie republikou. A to bylo od 22. září 1792 do vyhlášení prvního císařství 2. prosince 1804. My víme, že puškaři z Maubeuge se domů vrátili kolem roku 1800, takže původní zbraň vznikla zhruba v rozmezí let 1800–1804. Teoreticky se mohla zúčastnit bitvy u Slavkova. S příchodem